

Milieujaarplan 2024

Auteurs: Inge Voorhuis & Annemiek Groenendijk

Functie: Milieu- en energiecoördinator

Datum: april 2024

Versie: 1

hartekampgroep.nl

elke dag
zo goed
mogelijk

Voorwoord

Als je het aan de jongeren vraagt dan is duurzaamheid geen vrijblijvendheid meer. Jongeren vinden dat duurzaamheid niet iets is waar je nog voor kunt kiezen, zij zien een duurzame samenleving als een mensenrecht.

Onze planeet staat voor ongekende uitdagingen op het gebied van milieu en klimaat, die een bedreiging vormen voor ons welzijn. Maar het is nog niet te laat om daadkrachtig op te treden. We moeten ons aanpassen om de schade tot een minimum te beperken, cruciale ecosystemen herstellen en veel beter beschermen wat we nog hebben. Om duurzaamheid op lange termijn te bereiken, mogen we milieu, klimaat, gezondheid, economie en samenleving niet los van elkaar zien. De energietransitie moet in een hogere versnelling om de klimaatdoelstellingen daadwerkelijk te halen. Met name CO₂-reductie is hierbij van belang.

Minstens zeven procent van de CO₂-uitstoot in Nederland wordt veroorzaakt door de zorgsector. De Hartekamp Groep neemt haar maatschappelijke verantwoordelijkheid en wil haar steentje bijdragen aan verbetering. Hoe kunnen wij binnen de Hartekamp Groep aan onze verplichtingen voldoen en onze doelstellingen behalen?

In ons duurzaamheidsverslag 2023 kunt u op hoofdlijnen lezen welke inspanningen we hebben verricht en welke resultaten dit had. Hierop voortbouwend leest u in bijgevoegd jaarplan hoe wij in 2024 invulling geven aan goede, duurzame zorg met aandacht voor onze cliënten, medewerkers en de samenleving.

Manager Huisvesting, Facilitair & ICT
Michel Schapers

1. Inleiding

De Hartekamp Groep streeft naar duurzame en toekomstbestendige zorg die het milieu zo min mogelijk belast en een positieve bijdrage levert aan de maatschappij. Daarom hebben wij in april 2023 opnieuw de Green Deal Zorg ondertekend. De Green Deal 3.0 versnelt verduurzaming in de zorg. In lijn met Rijksbeleid wordt gewerkt aan vijf ambities:

- Klimaatcrisis, de CO₂-emissie van de zorgsector terug te dringen: 49% CO₂-reductie in 2030
- Circulaire bedrijfsvoering bevorderen
- Verminderen medicijnresten in afvalwater
- Het creëren van een leefomgeving en milieu die de gezondheid van iedereen bevordert
- Vergroten van kennis en bewustwording over duurzaamheid

Samen met ruim 300 andere organisaties beloven we ons in te zetten voor het duurzaam handelen op allerlei thema's. We maken dit zichtbaar door het keurmerk Milieuthermometer Zorg. Dit keurmerk vergemakkelijkt het voldoen aan wetgeving en geeft invulling aan CO₂-reductie en circulaire bedrijfsvoering. We beloven ook bereid te zijn kennis in het kader van de Green Deal te delen en hierover te communiceren binnen onze eigen organisatie en met andere instellingen zodat via samenwerking de gehele zorg duurzaam gaat werken.

Ons duurzaamheidsbeleid wordt in een integraal duurzaamheidsbeleid verwoord en daarnaast in verschillende beleidsnotities, zoals het inkoopbeleid, strategisch huisvestingsplan, duurzaam vastgoedbeleid, vervoersbeleid, HR-beleid en participatiebeleid.

Visie en missie

Kijken naar wat wél kan is de visie van de Hartekamp Groep op het bieden van zorg aan mensen met een verstandelijke beperking. De missie is een zo goed mogelijk leven.

Een duurzame werkwijze met zorg voor het milieu is essentieel voor een goed leven, nu en in de toekomst. Niet alleen onze cliënten staan hierbij voorop. Ook medewerkers zijn hierin van groot belang. Er dient een evenredige balans te zijn tussen de zorg voor cliënten, medewerkers en samenleving.

2. Inhoud Milieujaarplan

In dit milieujaarplan wordt beschreven welke doelen en acties voor 2024 zijn gepland dit op basis van een selectie van onderwerpen uit de Milieuthermometer Zorg:

- Milieumanagement
- Energie
- Voorlichting en communicatie
- Afval
- Duurzaam inkopen
- Duurzame voeding
- Duurzame schoonmaak
- Vervoer
- Duurzaam bouwen

3. Milieuzorg binnen de Hartekamp Groep

Eindverantwoordelijk voor duurzaamheid is de raad van bestuur. Milieu en duurzaamheid zit als aandachtsgebied in het pakket bij de manager Huisvesting, Facilitair & ICT, die advies krijgt van de Coördinator #Groen Bezig. Zij houdt toezicht op de uitvoering die bij verschillende afdelingen ligt. Daarnaast heeft de Hartekamp Groep een organisatie breed green team, het zgn. green deal overleg. Deze groep denkt mee over plannen en uitvoering van duurzaamheidsmaatregelen.

In juli 2024 vindt een tussenevaluatie plaats waarin de stand van zaken en voortgang worden bekeken. Indien nodig vinden aanpassingen plaats. De tussenevaluatie wordt geïnitieerd vanuit de RVE huisvesting en facilitair en wordt besproken met betrokken uitvoerders en in het interne green deal overleg. De evaluatie wordt aan Raad van Bestuur gecommuniceerd via de manager Huisvesting, Facilitair & ICT.. via de manager Huisvesting, Facilitair & ICT.

Belangrijke instrumenten bij uitvoering van het milieu- en duurzaamheidsbeleid zijn:

- De Milieuthermometer Zorg
- De Milieubarometer
- De vastgoed portefeuillekaart met CO2-reductietool.

Met de milieuthermometer Zorg heb je als zorginstelling de beschikking over een handzaam instrument om de milieuprestatie en milieuzorg structureel te verbeteren en concreet aantoonbaar te maken. Voor een aantal locaties is de milieucertificering zilver inmiddels behaald.

Dorpsduinen 20	2019 brons en in 2023 zilver
Richard Holkade 7	2019 brons en in 2023 zilver
Hartekampterrein	2020 brons en in 2023 zilver
Olympiaweg 40	2021 brons en in 2023 zilver
Vondelweg 517	2021 brons en in 2023 zilver
Duinwijklaan 28	2022 brons en in 2023 zilver
Albert Schweitzerlaan 43/Braillelaan 123 / 133	2022 brons en in 2023 zilver
De Ruyterlaan 141	2023 zilver
Herman Heijermansweg 191	2023 zilver

In de Milieubarometer geven we verbruiksgegevens voor onze grootste locaties door. Deze wordt tevens gebruikt als benchmark voor de zorg.

De CO₂ routekaart laat zien op welke manier een instelling wil werken aan de klimaatdoelen die behaald moeten worden voor 2030 en 2050. De routekaart geeft per gebouw inzicht in de geplande maatregelen en de verwachte CO₂ - reductie en de benodigde investeringen. Voor alle locaties die brons hebben behaald is ook de routekaart ingevuld.

Doelen 2024

4.1. Milieumanagement

Behouden van het niveau zilver van de Milieuthermometer Zorg voor negen locaties: Juttersoord, Richard Holkade, Vondelweg, Olympiaweg, Hartekampterrein, Braillelaan/Albert Schweitzerlaan, Duinwijklaan, De Ruyterlaan en de Herman Heijermansweg.

Nummer:	Actie:	Verantwoordelijk:	Uitvoering:	Einddatum:
4.1.1	Prolongatie zilver certificaten voor negen locaties Juttersoord, Richard Holkade, Vondelweg, Olympiaweg, Hartekampterrein, Braillelaan/Albert Schweitzerlaan, Duinwijklaan, De Ruyterlaan en de Herman Heijermansweg.	Alle medewerkers binnen de Hartekamp Groep	Coördinator #Groen Bezig in samenwerking met alle medewerkers binnen de Hartekamp Groep	4 ^e kwartaal
4.1.2	Het registreren van verbruiksgegevens in de Milieubarometer.	Coördinator #Groen Bezig	Coördinator #Groen Bezig	2 ^e kwartaal
4.1.3	Tussentijdse evaluatie van het milieujaarplan.	Coördinator #Groen Bezig	Coördinator #Groen Bezig, adviseur huisvesting	3 ^e kwartaal
4.1.4	Actualiseren vastgoed Portefeuille routekaart	Manager HV en Facilitair	Team HV en Facilitair	2 ^e kwartaal
4.1.5	Integratie van duurzaamheid in het strategisch beleidsplan van de Hartekamp Groep.	Raad van Bestuur	Managementteam	3 ^e kwartaal
4.1.6	Deelnemen aan Challenge Milieuplatform Zorg Duurzaamheidsverslag	Coördinator #Groen Bezig	Coördinator #Groen Bezig, adviseur huisvesting	2 ^e kwartaal

4.2. Energie

De werkwijze van monitoring verbeteren waardoor energiebesparing beter mogelijk is.

Nummer:	Actie:	Verantwoordelijk:	Uitvoering:	Einddatum:
4.2.1	Mogelijkheden onderzoeken voor een digitaal monitoringssysteem.	Manager HV & Facilitair	Team HV en Facilitair	3 ^e kwartaal
4.2.2	Mogelijkheden onderzoeken voor het plaatsen van slimme tussenmeters op Harteheem.	Manager HV & Facilitair	Team HV en Facilitair	2 ^e kwartaal
4.2.3	Overleggen met verhuurder (s) m.b.t. energietransitie: Wie doet wat.	Manager HV & Facilitair	Adviseur Huisvesting	3 ^e kwartaal
4.2.4	Businesscase opstellen mbt de aanleg van zonnepanelen op 2 gebouwen	Manager HV & Facilitair	coördinator # Groenbezig	Op locatie De Ruyterlaan uitbreiding van zonnepanelen en Duinwijklaan in overleg met verhuurder.
4.3.5	Vervangen gewone verlichting door ledverlichting in 5 gebouwen.	Manager HV & Facilitair	Team HV en Facilitair	Vervangen verlichting voor LED in 5 gebouwen - Albert Schweitzerlaan - Vennelaan - Eekhoornlaan 1 - Herenweg 5 - RH 7 in fases vanaf 2023 - Duinwijklaan in 2023 en 2024.
4.3.6	Actie organiseren voor medewerkers thuis ter stimulatie van energiebewustzijn en bijdragen aan minder energieverbruik bij de medewerkers in de privésfeer.	Coördinator #Groen Bezig	Coördinator #Groen Bezig	3 ^e kwartaal

4.3. Voorlichting en communicatie

Doel: Medewerkers en cliënten snel en effectief informeren om milieudoelen beter en sneller te realiseren.

Nummer:	Actie:	Verantwoordelijk:	Uitvoering:	Einddatum:
4.3.1	Minimaal 10 x per jaar een team bezoeken met voorlichting over duurzaamheid.	Team HV en Facilitair	Coördinator #Groen Bezig, team HV en Facilitair	Doorlopend
4.3.2	Milieucommunicatie via Wellis, minimaal 3 x per jaar.	Coördinator #Groen Bezig	Coördinator #Groen Bezig	Doorlopend
4.3.3	Cliënten stimuleren voor deelname aan duurzaamheidsprogramma.	Alle Zorgmedewerkers binnen de Hartekamp Groep m.n. TTV-ers HV en Facilitair	Alle Zorgmedewerkers binnen de Hartekamp Groep m.n. ttv'ers HV en Facilitair en medewerkers van het Cursuscentrum	Doorlopend
4.3.4	Afvalcampagne Zorg	Manager HV en Facilitair	Coördinator #Groen Bezig en Accountmanager HV en Facilitair	2 ^e kwartaal
4.3.5	Energiecampagne Zorg	Manager HV en Facilitair	Coördinator #Groen Bezig/communicatie / ttv'ers facilitair	3 ^e kwartaal
4.3.6	Organiseren van een Co Working Space dag voor collega zorginstellingen	Coördinator #Groen Bezig en adviseur HV	Coördinator #Groen Bezig en adviseur HV	3 ^e kwartaal

4.4. Afval

Doel: De stijging van de hoeveelheid afval in kg van 13,4% in 2023 terugbrengen naar 0% en afval scheiden vergemakkelijken.

Nummer:	Actie:	Verantwoordelijk:	Uitvoering:	Einddatum:
4.4.1.	M.b.v. analyse ingezamelde hoeveelheden afval uitzoeken wat de oorzaken zijn van de stijging van hoeveelheid afval in 2023. De focus ligt hierbij op de locaties met de grootste stijging.	Manager HV & Facilitair	Accountmanager facilitair en Coördinator #Groen Bezig	2 ^o kwartaal
4.4.2	Op basis van de oorzaken gericht maatregelen nemen per locatie om de hoeveelheid afval niet te laten stijgen t.o.v. het niveau van 2023	Manager HV & Facilitair	Accountmanager facilitair en Coördinator #Groen bezig	2 ^o en 3 ^o kwartaal
4.4.3	Verdere uitrol inzameling PD (plastic en drankkartonnen) op alle locaties	Manager HV & Facilitair	Accountmanager facilitair en Coördinator #Groen Bezig en Front Office	2 ^o kwartaal
4.4.4	Logistiek van gescheiden afval optimaliseren (o.a. stimuleren aanschaf scheidingsbakken en evt. inzet cliënten om beter te scheiden).	Manager HV & Facilitair	Accountmanager facilitair en Coördinator #Groen Bezig en Front Office	Doorlopend
4.4.5	Onderzoeken of harde kunststof (geen PD) apart ingezameld kan worden op de terreinen Hartekamp en Harteheem.	Manager HV & Facilitair	Accountmanager facilitair	4 ^o kwartaal
4.4.6	De ontwikkelingen m.b.t. hergebruik incontinentiemateriaal blijven volgen.	Manager HV & Facilitair	Coördinator #Groen Bezig en Accountmanager facilitair	Doorlopend
4.4.7	Onderzoeken of het haalbaar is van leveranciers te eisen dat ze europallets gebruiken i.p.v. wegwerppallets .	Manager HV & Facilitair	Inkoop- en contractmanager	4 ^o kwartaal
4.4.8	Onderzoeken of Swill apart ingezameld kan worden op meerdere locaties	Manager HV & Facilitair	Accountmanager facilitair	3 ^o kwartaal
4.4.9	Onderzoeken of op DHG-locaties (bijv. Harteheem en Harteduin) ondergrondse containers geplaatst kunnen worden.	Manager HV & Facilitair	Accountmanager facilitair	2 ^o kwartaal
4.4.10	Onderzoeken of we standaard afvalbakken kunnen gebruiken voor de gehele organisatie voor papier, glas, restafval en swill.	Manager HV & Facilitair	Accountmanager facilitair en Coördinator #Groen Bezig	4 ^o kwartaal
4.4.11	Meedoen aan de campagne Afvalpreventieweek	Manager HV & Facilitair	Coördinator #Groen Bezig & Accountmanager HV en Facilitair	2 ^{de} kwartaal

4.5. Duurzaam inkopen

Doel: Zorgen dat medewerkers duurzaam inkopen conform het duurzaam inkoopbeleid.

Nummer:	Actie:	Verantwoordelijk:	Uitvoering:	Einddatum:
4.5.1	Overstap naar één leverancier voor levensmiddelen en maaltijden en dit implementeren.	Raad van Bestuur en managementteam	Inkoop- en contractmanager	2 ^e kwartaal
4.5.2	Implementatie van het verbeterde beleid duurzaam inkopen, o.a. inkoop medewerkers informeren en zorgen voor draagvlak, medewerkers stimuleren hiernaar te handelen.	Manager HV & Facilitair	Inkoop- en contractmanager & Coördinator #Groen Bezig	3 ^e kwartaal
4.5.3	Nieuwe en bestaande leveranciers beoordelen m.b.t. de MVI-criteria van PIANOo, met name de 20% leveranciers die verantwoordelijk zijn voor 80% van de omzet.	Inkoop- en contractmanager	Inkoop- en contractmanager & alle medewerkers die betrokken zijn bij leveranciersselectie.	Doorlopend

4.6. Duurzame voeding

Doel: Het verlagen van de impact van voeding op het milieu door het voorkomen van etensresten, het bevorderen van plantaardige eiwitconsumptie en het inkopen van milieuvriendelijke voeding.

Nummer:	Actie:	Verantwoordelijk:	Uitvoering:	Einddatum:
4.6.1	Aandacht voor gezonde voeding (het verminderen van de consumptie van vlees en vis en het belang van plantaardige voeding) door het geven van voorlichting en informatie aan medewerkers, bijv. via communicatie op Well's, via informatiebijeenkomsten of Teambezoeken.	Manager RVE 10	Diëtisten, managers Zorg & Coördinator #Groen Bezig	Doorlopend
4.6.2	Duidelijke afspraken maken over het bewaren van voedselresten én dit communiceren binnen de organisatie.	Managers HV & Facilitair	Diëtisten, managers Zorg en Coördinator #Groen Bezig	2 ^e kwartaal
4.6.3	Analyseren van het inkoopgedrag m.b.t. duurzame voeding en kijken waar verbetering mogelijk is.	Manager HV & Facilitair	Inkoop- en contractmanager & Coördinator #Groen Bezig	3 ^e kwartaal
4.6.4	De diëtisten van de Hartekamp Groep ondersteunen teams en cliënten bij het bereiden van gezonde maaltijden, samenstellen van weekmenu's, advies over duurzame voeding, hygiëne in de keuken en kiezen van gezonde, duurzame producten in de supermarkt.	Manager RVE 10	Diëtisten	Doorlopend

4.7. Duurzame schoonmaak

Doel: het optimaliseren en efficiënter schoonhouden van de locaties door medewerkers en het schoonmaakbedrijf.

Nummer:	Actie:	Verantwoordelijk:	Uitvoering:	Einddatum:
4.7.1	Zorgmedewerkers stimuleren om reinigingsmiddelen te gebruiken met EU Ecolabel.	TTV- ers HV & Facilitair & Inkoop- en contractmanager & Coördinator #Groen Bezig	TTV- ers HV & Facilitair & Inkoop- en contractmanager & Accountmanager HV & Facilitair & Coördinator #Groen Bezig	Doorlopend
4.7.2	Medewerkers bewust maken van de afspraken die zijn gemaakt met het schoonmaakbedrijf en wat er van de medewerkers zelf wordt verwacht. O.a. door het geven van informatie tijdens team bezoeken.	Accountmanager HV & Facilitair	Accountmanager Facilitair & TTV-ers HV & Facilitair	Doorlopend

4.8. Mobiliteit

Doel: . Het verlagen van de CO₂ uitstoot ten gevolge van vervoersbewegingen.

Nummer:	Actie:	Verantwoordelijk:	Uitvoering:	Einddatum:
4.8.1	Informatie en communicatie: medewerkers informeren over het belang van duurzaam reizen en de faciliteiten die duurzaam reizen kunnen bevorderen.	Manager HRM	HRM en Coördinator #Groen Bezig	Doorlopend
4.8.2	Het voorbereiden en uitvoeren van de registratieplicht voor zakelijk vervoer en woon-werk verkeer die 1 juli 2024 van kracht gaat.	Manager HRM	HRM	2 ^o kwartaal
4.8.3	Meer autorijders op de fiets krijgen, zowel voor woon-werk als zakelijk verkeer; door helder en gericht communiceren over fietsstimulerende maatregelen en mogelijkheden om auto km te beperken.	Coördinator #Groen Bezig	Coördinator #Groen Bezig en HRM	Doorlopend
4.8.4	Stimuleren van fietsen door het beschikbaar stellen van (elektrische) dienstfietsen voor medewerkers op een aantal locaties.	Manager HV & Facilitair	Inkoop en contractmanager en Coördinator #Groen Bezig	2 ^o kwartaal

4.9. Duurzaam vastgoed

Doel: CO₂-uitstoot vanuit de gebouwen is verminderd t.o.v. 2023, met name door energiebesparing en gebruik van alternatieve energiebronnen (zonne-energie).

Nummer:	Actie:	Verantwoordelijk:	Uitvoering:	Einddatum:
4.9.1	Actualiseren van de portefeuilleroutekaart en oplegger.	Manager HV & Facilitair	Team huisvesting, Coördinator #Groen Bezig	1 ^e kwartaal
4.9.2	De routekaart wordt vastgesteld door de RvB.	Manager HV & Facilitair	Adviseur Huisvesting & Coördinator #Groen Bezig	2 ^e kwartaal
4.9.3	Onderzoeken of een effectievere manier van energiemonitoring mogelijk is, bijv. door inzet van digitale tussenmeters op de terreinen Hartekamp en Harteheem.	Manager HV & Facilitair	Team HV & Facilitair	3 ^e kwartaal
4.9.4	De geplande milieutechnische energiebesparende maatregelen opnemen in het DMJOP.	Manager HV & Facilitair	Adviseur Huisvesting	3 ^e kwartaal

4.10. Healing environment (gezonde leefomgeving)

Doel: Het creëren van bewustwording onder medewerkers dat een gezonde (fysieke) omgeving een positief effect heeft op het welzijn van de cliënten en medewerkers.

Nummer:	Actie:	Verantwoordelijk:	Uitvoering:	Einddatum:
4.10.1	Met ttv'ers facilitair de invloed van de fysieke omgeving op het welzijn van medewerkers en cliënten bespreken. (elementen als natuur (planten/groen), daglicht, frisse lucht, stilte en beweging bijv. In de vorm van een workshop)	Manager HF&I & Team kwaliteit, veiligheid en beleid	Team Huisvesting, Team kwaliteit, veiligheid en beleid & coördinator #Groen bezig	4 ^e kwartaal